

The Classical Review

<http://journals.cambridge.org/CAR>

Additional services for *The Classical Review*:

Email alerts: [Click here](#)

Subscriptions: [Click here](#)

Commercial reprints: [Click here](#)

Terms of use : [Click here](#)

Ad Plutarchi *De Pythiae Oraculis*

J. H. W. Strijd

The Classical Review / Volume 28 / Issue 07 / November 2014, pp 217 - 219

DOI: 10.1017/S0009840X00007812, Published online: 27 October 2009

Link to this article: http://journals.cambridge.org/abstract_S0009840X00007812

How to cite this article:

J. H. W. Strijd (2014). Ad Plutarchi *De Pythiae Oraculis*. The Classical Review, 28, pp 217-219 doi:10.1017/S0009840X00007812

Request Permissions : [Click here](#)

The Classical Review

NOVEMBER, 1914

ORIGINAL CONTRIBUTIONS

AD PLUTARCHI DE PYTHIAE ORACULIS.

C. 2, pag. 395B. DIOGENIANUS peculiarem aeris colorem magnopere admirans, causam eius rei quaerit: τὸν μὲν γὰρ Κορίνθιον οὐ τέχνη <φασιν> ἀλλὰ συντυχία τῆς χροᾶς λαβεῖν τὸ κάλλος ἐπινειμαμένον πυρὸς οἰκίαν ἔχουσάν τι χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, πλείστον δὲ χαλκὸν ἀποκείμενον· ὧν συγχυθέντων καὶ συντακέντων ὄνομα τὸν χαλκὸν (Paton; codd. τοῦ χαλκοῦ) τῷ μείζονι τὸ πλήθος παρασχεῖν (Paton; codd. παρέσχεν).

φασίν Bernadacis et Paton suppleverunt. Collatis tamen quae sequuntur: ἄλλον λόγον ἡμεῖς ἀκηκόαμεν πανουργέστερον et paulo infra: ἀλλὰ ταῦτα κακεῖνα μῦθος ἔστιν potius exspectes μυθολογοῦσιν vel simile quid.

In posteriore sententiae parte pro τῷ μείζονι τὸ πλήθος Stegmann proposuit τὸ μείζον πλήθος, Hartman, *Mnem.* 1913, p. 355: τοῦ χαλκοῦ <τῷ παντὶ> τὸ μείζον πλήθος; uterque codicum scripturam τοῦ χαλκοῦ . . . παρέσχεν retinuit. Mihi vero in vocabulis τῷ μείζονι latere videtur τῷ μείζον εἶναι, ut Plutarchus scripserit: ὄνομα τὸν χαλκὸν τῷ μείζον εἶναι τὸ πλήθος παρασχεῖν: *aes, quod maior esset eius copia, metallis illis commixtis nomen dedisse.*

C. 3, pag. 395F. φησὶ τοίνυν (sc. Aristoteles) τῶν μὲν ἄλλων ὑγρῶν ἐπιόντα διέχειν ἀδήλως καὶ διασπείρεσθαι τὸν ἰόν, ἀνωμάτων . . . καὶ μανῶν ὄντων· τοῦ δὲ ἐλαίου τῇ πυκνότητι στέγεσθαι καὶ διαμένειν ἀθροίζομενον.

Reiske lacunam 8 litterarum post

ἀνωμάτων supplevit τῶν πόρων, minus recte, ut opinor. Oleum enim in eo differt a ceteris liquoribus, quod *particulae* eius aequaliores sunt, cf. Plut. *Quaest. Conv.*, pag. 696B: οὐ γὰρ ἔχει (sc. τὸ ἐλαιον) μεταξύ τῶν ξηρῶν καὶ γεωδῶν ἐν αὐτῷ μερῶν κενώματα καὶ πόρους, *ibid.*, pag. 702B: ὅθεν οὐδὲ τῷ ἀέρι δίδωσιν ἀνάμειξιν (sc. τὸ ἐλαιον), ἀλλ' ἀποστατεῖ διὰ λεπτότητα τῶν μορίων καὶ συνέχειαν, ὥστε κ.τ.λ. . Itaque suppleatur τῶν μορίων vel τῶν μερῶν.

C. 4, pag. 396B. Diogenianus ad peculiarem aeris colorem explicandum non opus esse contendit et crassitudine aeris Delphici et tenuitate: alteram utram satis esse: ἡ γὰρ λεπτότης, ἔφη, δόξει μὲν ὑπεραντιοῦσθαι [καὶ] πρὸς τὴν λεγομένην πυκνότητα τοῦ ἀέρος, λαμβάνεται δὲ οὐκ ἀναγκαίως· αὐτὸς γὰρ ἐφ' ἑαυτοῦ (Abresch, diss. Leid., 1878, pag. 9; codd. ὑφ' ἑαυτοῦ) παλαιούμενος ὁ χαλκὸς ἀποπνεῖ καὶ μεθίησι τὸν ἰόν, ὃν ἡ πυκνότης συνέχουσα καὶ παχνοῦσα ποιεῖ ἐκφανῆ διὰ πλήθος.

Paton jure offensus in hiatu ποιεῖ ἐκφανῆ, minus recte proposuit ποιεῖ <πάλιν> ἐκφανῆ. Leniore medicina usus lege καταφανῆ.

C. 7, pag. 397B. ἡμεῖς δὲ, ὦ Βόηθε, κὰν ἢ φαυλότερα τῶν Ὀμήρου ταῦτα τὰ ἔπη, μὴ νομίζωμεν αὐτὰ πεποιηκέναι τὸν θεόν, ἀλλὰ κ.τ.λ.

Post φαυλότερα Wytttenbach supplevit κὰν βελτίονα, Paton κὰν κομψότερα. Neutrum mihi placet, praesertim cum lacunam libri MSS. nullam indicent.

Lenius Bernadacis *κᾶν ἢ <κᾶν μὴ ἢ>*. Ego, quo magis lectionem traditam sequear, coniecerim *κᾶν <μὴ> ἢ*.

Paulo infra legendum censeo: καὶ γὰρ εἰ γράφειν ἔδει *μη<δὲ>* λέγειν *<αὐτὰς>* τοὺς χρησμοὺς . . . καλλιγραφία (Abresch, diss. Leid. pag. 41; codd. καλλιγραφία). Voce αὐτὰς denotantur dei ministrae, *προφήτιδες*, quarum paulo supra mentio facta est.

C. 7, pag. 397C. δῆλος γὰρ εἰ (ὦ Βόηθε) καὶ αὐτὸς ὑποφερόμενος.

Vocabula καὶ αὐτὸς corrupta sunt. Ex iis enim, qui huic dialogo intersunt, nemo ad Epicureorum praecepta inclinat vel eius sectae fautor est. Itaque lege πρὸς αὐτούς. De καὶ et πρὸς inter se confusis, cf. Cobet, *Var. Lectt.*, pag. 272.

C. 7, pag. 397D. Diogenianus cur Pythia, quae tunc esset, pedestri oratione oracula ederet, quaerens, οὐδείς γὰρ, inquit, ἔστιν Ἑλλήνων, ὃς οὐκ αἰτίαν ἐπιζητεῖ καὶ λόγον πῶς πέπνυται τὸ μαντεῖον ἔπεισι καὶ ἐλέγοις (Madvig, *Adv. Crit.* I. pag. 636; codd. λόγοις) *χρῶμενον*.

Ἑλλήνων Bernadacis et Paton ediderunt recepta Stegmanni conjectura. Reiske, item Abresch, quem Reiskii correctio fugisse videtur, pro codicum scriptura (*ἀλλήλων* E, *ἄλλων* B) proposuerunt *ἀνθρώπων*, quod quanto Stegmanni conjecturae praestet, nemo non videbit.

C. 9, pag. 398E. ταυτὶ δὲ τὰ πρόσφατα καὶ νέα πάθη περὶ τε Κύμην καὶ Δικαιάρχειαν οὐχ ὑμνούμενα πάλαι καὶ ἀδόμενα διὰ τῶν Σιβυλλείων ὁ χρόνος ὥσπερ ὀφείλων ἀποδέδωκεν, ἐκρήξεις πυρὸς ὀρείου καὶ ζέσεις θαλασσίας καὶ πετρῶν καὶ φλεγμονῶν ὑπὸ πνεύματος ἀναρρίψεις κ.τ.λ.

Quid sint φλεγμονῶν ἀναρρίψεις haud facile quis expediat. φλεγμὴν enim, quod vocabulum medicinae artis proprium est, valet *inflammationem*, metaphorice *perturbationem*. Suspicio Plutarchum scripsisse: πετρῶν καταφλεγμονέων ἀναρρίψεις, quibuscum verbis conferas Plin. *Epist.* vi. 16: Tum navibus cinis incidebat . . . iam pumices etiam nigrique et ambusti et fracti igne lapides.

C. 10, pag. 399A. Σίβυλλαι δ' αὐταὶ καὶ Βάκιδες ὥσπερ εἰς πόντον ἀτεκμάρτως τὸν χρόνον κατέβαλον καὶ διέσπειραν, ὥς

ἔτυχε, παντοδαπῶν ὀνόματα καὶ ῥήματα παθῶν καὶ συμπτωμάτων· οἷς γιγνομένων ἐνίων ἀπὸ τύχης ὁμοίως ψεῦδός ἐστι τὸ νῦν λεγόμενον, *κᾶν* (Leon, codd. καὶ) ὕστερον ἀληθές (Emper, codd. ἀληθῶς) εἰ τύχοι, γένηται.

Posteriorem huius sententiae partem vitio laborare multi viderunt neque tamen apposite emendaverunt. Legatur: ὦν γενομένων (codd. γινομένων) ἐνίων . . . ὁμῶς ψεῦδός, vel cum Reiskio ψευδές: *e quibus, quamquam nonnulla forte fortuna evenerunt, tamen mendacium (vel falsum) est, quidquid nunc praedicatur, etiamsi postea verum esse probatur.*

C. 11, pag. 399E. οὐ γὰρ οἶμαι τινα εἶναι ὅτι μετὰ τούτων ὥς προερρήθη συνέπεσε κατὰ τύχην.

Pro μετὰ τούτων ὥς Paton in textum recepit τὰ μέτρα ταῦτα ὥς, quae viri doctissimi conjectura minime mihi placet. In proximis enim nulla mentio facta est de numeris atque rythmis oraculorum; verum, cum Serapio id agat ut exemplis quam maximis Boetho probet oracula non fortuito evenire, sed re vera futura praedicere, minime dubito quin Plutarchus scripserit: ὅτι μὲν ταῦτα (i.e. res priore capitis parte memoratae) οὕτως ὥς προερρήθη συνέπεσε κατὰ τύχην.

C. 12, pag. 400A. εἰπόντος δὲ τοῦ Σεραπίωνος ὅτι τὴν ἐξ ὑγρῶν ἠνίξαστο τροφήν τοῦ ἡλίου καὶ γέενσιν καὶ ἀναθυμίασιν ὁ δημιουργός, εἴτε κ.τ.λ.

Vox ἀναθυμίασις, *exhalatio*, *vapores emissi*, vix sana est. In promptu est corrigere ἐξ ἀναθυμιάσεως collatis quae apud Plutarchum leguntur *de Stoic. Rep.* pag. 1053A, nisi quis offensus in verborum ordine legere mavult καὶ ἀναψιν, ut paulo infra: ὑποβάλλεις ἄτρεμα τῷ λόγῳ τὰς ἀνάψεις καὶ ἀναθυμιάσεις.

C. 12, pag. 400D. Lege: ἔγωγε, εἰπὼν (codd. Bernad., Paton: εἶπεν) ὥς τοῦ ἡλίου τὴν σελήνην. Philini enim sunt verba, qui Basilocli refert quae cum Diogeniano hospite amici disputaverint. Paulo infra, c. 13, pag. 400D; cum Kurtzio, *B. Rh. W.*, 1894, pag. 1125, legendum censeo: ἀπορία δὲ αἰτίας, ἐμοὶ γοῦν δοκεῖΝ, σιωπῶντων ἐκείνων κ.τ.λ.

C. 16, pag. 401F. (λέγεται) τὸν Κροῖσον . . . τῷ θεῷ τὴν χάριν ἀμείψασθαι τῆς γυναικός, εὐ γὰρ ποιοῦντα ἐκείνον, ὅθεν,

εἶπεν, ἄξιον δὴ κ.τ.λ. Pro ὅθεν lege ὁ Θεὸν et verba εὖ γε ποιοῦντα a praecedentibus disjunge, quod Wyttenbach iam monuit.

C. 19, pag. 403F. Theopompus qui aequalibus comprobare vult, sua quoque aetate oracula numeris composita Pythiam edere παντάπασιν ὀλίγων χρησμών ὑπόρηκεν, ὡς τῶν ἄλλων καὶ τότε καταλογάδην ἐκφερομένων.

Pro τῶν ἄλλων, quod minus recte opponatur vocabulo ὀλίγων, recte restituit v. Herwerden, Plut. et Luc., pag. 15 τῶν πολλῶν.

C. 20, pag. 403F. Ἐνιοι (sc. χρησμοὶ) δὲ καὶ νῦν μετὰ μέτρων ἐκτρέχουσιν, ὧν ἕνεκα καὶ πρᾶγμα περιβόητον πεποίηκεν.

Pro verbis ὧν ἕνεκα καὶ Paton scripsit ὧν ἓνα ἢ κακία παράγουσα, ingeniosius, mea quidem sententia, quam verius; Wyttenbach conjecit ὧν ἓνα καὶ πρᾶγμα, quem Bernadacis secutus proposuit ὧν ἓνα καὶ τι πρᾶγμα. Mihi vero in KAKAI latere videtur KAINONTI, et noster scripsisse ὧν ἓνα καὶ τὸν τι πρᾶγμα, ut sensus sit: *e quibus unum (oraculum) res admodum nova notissimum reddidit*, quae sententia optime iis quae sequuntur convenit.

C. 27, pag. 407F. Ἴστε (Reiske, codd. εἰς) γὰρ τὸν Χίον . . . ἄλλους τε πολλοὺς ἡγεμόνας στολῶν ὅσοις ἔδει τεκμηρίους ἀνερεῖν τὴν . . . ἰδρυσιν ὧν ἔνιοι καὶ

διημάρτανον, ὥσπερ Βάττος. ἔλεξε γὰρ ἐκπεσεῖν οὐ καταλαβὼν ἐφ' ὃν ἐπέμφθη τόπον· εἶτα ἦκε δεύτερον πορνιῶμενος.

Vocabulum ἔλεξε corruptum esse nemo non vidit. Quod autem Reiske proposuit ἔδοξε, id, quamquam artis palaeographicae rationibus optime defenditur, minus tamen sententiae convenit, quod ipse vidit vir doctissimus, quippe qui ἐκπεσεῖν in ἐψεύσθαι vel ἐξηπατῆσθαι mutandum censuerit. Neque quae Paton conjecit mihi placet. Fortiore quadam medicina usus, lege ἑλπίδος γὰρ ἐξέπεσεν: *spe enim dejectus est*. Id certe optime congruit cum Batti casibus quibus in enarrandis Plutarchus maxima e parte Cyrenaeos secutus est, cf. Herod. iv. 154-157.

C. 29, pag. 408F. ἡ δὲ τῆς Πυθίας διάλεκτος . . . εὐθεῖα πρὸς τὴν ἀλήθειαν οὔσα, πρὸς δὲ πίστιν ἐπισφαλῆς καὶ ὑπεύθυνος οὐδένα καθ' αὐτῆς ἐλεγχον ἄχρι νῦν παράδεδωκεν. Nil opus est Madvigii conjectura, *Adv. Crit.*, I. pag. 637, ἀνεπισφαλῆς. Sensus loci, quem supra laudavi, hic est: Pythiae sermo, etsi facile *fidem*, quam homines in eo ponunt, *amittere* potest, semperque rationi reddendae obnoxius est, nullam tamen usque ad hoc tempus facultatem sui accusandi dedit.

J. H. W. STRIJP.

Amersfoort, Holland.

A FEW NOTES ON THE TEXT OF MARCUS AURELIUS.

I. 5. It is not known whom Marcus meant by τροφῆως. Possibly the name has dropped out. He is generally identified with the educator mentioned in Capit. Vit. Pii x. § 5: 'Cum Marcus mortuum educatorem suum fleret vocareturque ab aulicis ministris ab ostentatione pietatis, ipse dixerit, "Permittite," inquit, "illi ut homo sit; neque enim vel philosophia vel imperium tollit adfectus." If the identification is correct, the τροφῆως of Marcus must have died about 139. But it has not been noticed that Aristides in his funeral oration over Alexander of Cotiaeum (Jebb § 148) says of him: γενόμενος τοίνυν ἐπ' ἐξουσίας καὶ δυνάμειος

τοσαύτης ὥστε καὶ τροφῆως χώραν οὐχὶ διδασκάλου μόνον τῶν παίδων (i.e. Marcus and Lucius) ἔχειν. We know from Aristides that he was at Rome in 145 and residing at the Palace. But as he is the Alexander the Grammarian mentioned I. 10 it does not seem likely that he was meant by τροφῆως.

III. 16, § 2 τὰ λοιπὰ κοινά. The word λοιπά comes awkwardly with λοιπὸν following so soon, and τοιαῦτα would seem a possible substitution. In the preceding lines certain persons are ambiguously referred to as 'disbelievers in Gods, traitors to their country and doers (of unnameable deeds) when the doors are shut.' Marcus sums them up in the curious